

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi pelastustoimen laitteiden teknisistä vaatimuksista ja tuotteiden paloturvallisuudesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 194/1998 vp laiksi pelastustoimen laitteiden teknisistä vaatimuksista ja tuotteiden paloturvallisuudesta. Eduskunta, jolle hallin-

tovaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 24/1998 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

pelastustoimen laitteiden teknisistä vaatimuksista ja tuotteiden paloturvallisuudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on varmistaa, että:

1) laissa tarkoitetuista tuotteista ei aiheudu palonvaaraa;

2) palo- tai henkilöturvallisuuden varmistamiseksi tai pelastustoimessa käytettäväksi tarkoitettut kalusto, laitteet ja suojavarusteet ovat tarkoitukseensa sopivia ja toimintakunnossa; ja

3) pelastustoimessa käytettävät keskeiset tekniset järjestelmät ja laitteistot ovat yhteensopivia.

2 §

Tuotteita koskevat tekniset määräykset

Pelastustoimesta vastaava ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä, jotka koskevat

1) poistumisteiden opasteiden ja merkintöjen sekä turva- ja merkkivalaistuksen,

2) palonilmaisulaitteiden ja muun onnettomuuden vaaran ilmaisulaitteiden sekä hälytyslaitteiden,

3) sammutus-, pelastus- ja torjuntakaluston ja -laitteiden,

4) pelastushenkilöstön ja pelastettavien suojausvarusteiden ja -välineistön,

5) väestönsuojien varusteiden ja laitteiden,

6) muiden 1—5 kohdassa tarkoitettuihin tuotteisiin rinnastettavien tuotteiden sekä

7) palonvaaraa aiheuttavien tai paloturvallisuuteen vaikuttavien tuotteiden ominaisuuksia, toimintaa, käyttö- ja huolto-ohjeita sekä niihin tehtäviä merkintöjä tai niistä annettavia tietoja.

Pelastustoimesta vastaava ministeriö voi tarvittaessa antaa myös määräyksiä, jotka koskevat 1 momentissa tarkoitettujen tuotteiden käyttöä tai käyttötapaa.

3 §

Tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittaminen

Tuotteen valmistajan tai maahantuojan on voitava osoittaa, että tuote täyttää 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa määräyksissä annetut vaatimukset. Vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi annettavista tiedoista määrätään tarkemmin asianomaisessa määräyksessä.

Tuotteen vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa voidaan käyttää arviointilaitosten suorittamia testejä, tarkastuksia ja muita vaatimustenmukaisuuden varmentamismenettelyjä siten kuin asianomaisessa määräyksessä tarkemmin määrätään.

Pelastustoimesta vastaava ministeriö nimittää arviointilaitoksen määrääjäksi.

4 §

Tuotemerkinnät

Vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi on tuote merkittävä, jos niin säädetään tai määrätään.

5 §

Laitteistojen suunnittelu, asennus, huolto ja tarkastus

Pelastustoimesta vastaava ministeriö voi antaa määräyksiä tai ohjeita, jotka koskevat yleiseen hätäkeskukseen tiedonsiirtoyhteydellä liitettävien palonilmaisulaitteistojen, hälytyslaitteistojen ja sammutuslaitteistojen suunnittelu-, asennus-, huolto- ja tarkastustöitä. Ministeriö voi myös antaa käsisammuttimien huolto- ja tarkastustöitä koskevia määräyksiä.

Laitteistojen asennus- ja huoltotöitä tekevien (*asennusliikkeet*) ja käsisammuttimien huolto- ja tarkastustöitä tekevien (*käsisammutinliikkeet*) on tehtävä ilmoitus valvontaa varten turvatekniikan keskukselle ennen toiminnan aloittamista sekä nimettävä vastuuhenkilö. Vastuuhenkilön tulee olla asianomaisen toiminnan harjoittaja tai liikkeen päätoimisessa palveluksessa oleva henkilö. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot toiminnan harjoittajasta, vastuuhenkilöstä, toiminnasta ja työvälineistä siten kuin pelastustoimesta vastaava ministeriö siitä tarkemmin määrää.

Vastuuhenkilölle voidaan määräyksessä asettaa pätevyysvaatimuksia, jotka koskevat koulutusta, työkokemusta ja pätevyyden toteamiseksi järjestettävän kuulustelun suorittamista ja muita vastaavia seikkoja. Pätevyysvaatimukset täyttävälle henkilölle turvatekniikan keskus tai muu ministeriön määräämä antaa pätevyystodistuksen, joka on uusittava määräajoin.

6 §

Tarkastuslaitoksen hyväksyminen

Turvatekniikan keskus hyväksyy palonilmais- ja sammutuslaitteistojen tarkastuksia suorittavat tarkastuslaitokset. Tarkastuslaitoksen hyväksymisen edellytyksenä on, että tarkastuslaitos on toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton, sillä on vastuuvakuutus ja käytössään riittävästi ammattitai-

toista henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät järjestelmät, laitteet ja välineet siten kuin pelastustoimesta vastaava ministeriö niistä tarkemmin määrää.

Hakemukseen tulee liittää 1 ja 2 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttymistä osoittavat asiakirjat, joihin sisältyy mittatekniikan keskuksen tai sitä vastaavan organisaation antama todistus tai lausunto taikka muu turvatekniikan keskuksen riittäväksi katsoma todistus tai lausunto edellä mainittujen vaatimusten täyttymisestä.

Hyväksyminen voidaan antaa määräajaksi. Turvatekniikan keskus voi asettaa hyväksymiselle tarkastuslaitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja muita ehtoja.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava turvatekniikan keskukselle toiminnassaan tapahtuneista sellaisista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta hyväksymisedellytysten täyttymiselle.

7 §

Viranomaisen rekisterit

Turvatekniikan keskuksen tulee pitää luetteloa tämän lain nojalla ilmoituksen tehneistä asennusliikkeistä ja käsisammutinliikkeistä sekä hyväksytyistä tarkastuslaitoksista. Pätevyystodistusten antajan tulee pitää luetteloa tämän lain nojalla annetuista pätevyystodistuksista. Luettelot voidaan julkaista ja niistä tulee antaa tietoja noudattaen, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään.

Tämän pykälän nojalla pidettävään luetteloon sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (/) säädetään, ja siihen tulee merkitä rekisteröitävän henkilön, liikkeen tai laitoksen nimi sekä tarpeelliset yhteystiedot. Liikkeen ja laitoksen osalta merkitään vastaavat tiedot myös omistajasta tai haltijasta sekä edellä 5 §:ssä tarkoitettua vastuuhenkilöstä. Lisäksi luetteloon merkitään tässä laissa tarkoitettu pätevyystodistus tai hyväksyntä sekä sen peruste ja voimassaoloaika.

Toiminnan päättymisestä tulee luetteloon tehdä merkintä. Päättynyttä toimintaa koskevat tiedot arkistoidaan turvatekniikan keskuksen määräämällä tavalla siten, että oikeudellista vastuuta koskevien kysymysten selvittely ei vaikeudu sekä ottamalla huomioon, mitä henkilötietolain 9 §:n 2 momentissa säädetään tietojen laatua koskevista periaatteista.

8 §

Hälytys-, tietoliikenne- ja viestijärjestelmien yhteensopivuus

Pelastustoimesta vastaava ministeriö voi tarvittaessa antaa määräyksiä, jotka ovat tarpeellisia pelastustoiminnassa ja väestönsuojelussa hälytys- ja viestijärjestelmien ja -välineiden, tietoliikenneyhteyksien sekä niihin liittyvien järjestelmien ja laitteiden toiminnallisen yhteensopivuuden varmistamiseksi.

9 §

Valvonta

Tämän lain 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun arviointilaitoksen valvonnasta ja 8 §:n nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonnasta huolehtii pelastustoimesta vastaava ministeriö ja muusta valvonnasta turvatekniikan keskus (*valvontaviranomaiset*).

Ministeriö voi yksittäistapauksessa pidättää ratkaistavakseen asian, joka 1 momentin mukaan kuuluu turvatekniikan keskukselle.

Kunnan pelastusviranomaisen tulee ilmoittaa palotarkastuksessa tai muun toimintansa yhteydessä havaitsemistaan määräysten vastaisista tuotteista tai laitteistoista valvontaviranomaiselle.

10 §

Kiellot ja pakkokeinot

Jos 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu tuote ei täytä sille tämän lain nojalla annetussa määräyksessä asetettuja vaatimuksia, valvontaviranomaisella on oikeus:

1) kieltää tilapäisesti tai pysyvästi tuotteen myynti ja muu luovuttaminen;

2) vaatia muutosten tekemistä tuotteeseen, niin että tuote täyttää vaatimukset; ja

3) velvoittaa tuotteen valmistajan tai maahantuojan julkisesti ilmoittamaan tuotteeseen liittyvästä vaarasta tai se voi itse antaa tällaisen ilmoituksen valmistajan tai maahantuojan kustannuksella.

Jos 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun tuotteen käyttö ei ole 2 §:n 2 momentin nojalla annettujen määräysten mukainen, valvontaviranomaisen on kehotettava tuotteen haltijaa korjaamaan puutteellisuudet ja laiminlyönnit

määräajassa taikka kiellettävä tuotteen käyttö.

Jos 3 §:ssä tarkoitettu arviointilaitos toimii virheellisesti taikka ei täytä asetettuja ehtoja, ministeriön on kehotettava sitä korjaamaan puute määräajassa. Jos puutetta ei korjata määräajassa, ministeriö peruuttaa arviointilaitoksen nimeämisen.

Jos 6 §:ssä tarkoitettu tarkastuslaitos, 5 §:ssä tarkoitettu asennusliike tai käsisammutinliike toimii säännösten ja määräysten vastaisesti taikka ei täytä asetettuja ehtoja, turvatekniikan keskuksen on kehotettava sitä korjaamaan puute määräajassa. Jos puutetta ei korjata määräajassa, turvatekniikan keskuksen on peruutettava tarkastuslaitoksen hyväksyminen tai kiellettävä asennusliikettä tai käsisammutinliikettä jatkamasta 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimintaa.

11 §

Valvontaviranomaisen toimivaltuudet

Valvontaviranomaisella on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa varten päästä tuotteiden valmistus-, varastointi- ja myyntipaikkaan, tuotteen käyttöpaikkaan sekä paikkaan, johon 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut laitteistot on asennettu, ei kuitenkaan kotirauhan suojaamaan paikkaan eikä puolustusvoimien hallinnassa olevaan kohteeseen, joka valtakunnan turvallisuuden vuoksi on pidettävä salassa.

Valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä 2 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden valmistajalta, maahantuojalta, myyjältä, haltijalta ja 3 §:ssä tarkoitettulta arviointilaitokselta, 6 §:ssä tarkoitettulta tarkastuslaitokselta, 5 §:ssä tarkoitettulta asennusliikkeeltä ja käsisammutinliikkeeltä, 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen laitteistojen haltijoilta sekä 8 §:ssä tarkoitettujen laitteiden ja järjestelmien haltijoilta tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarvittavat tiedot. Tiedonsaantioikeus ei kuitenkaan koske puolustusvoimien valtakunnan turvallisuuden vuoksi salassapidettäviä tietoja.

Valvontaviranomaisella on oikeus käypää hintaa vastaan saada tarpeellinen määrä kaupan pidettäviä tuotteita koekappaleiksi, jos se on valvonnan kannalta tarpeellista. Jos tuote ei täytä tämän lain tai sen nojalla an-

nettujen säännösten tai määräysten mukaisia vaatimuksia, valvontaviranomaisella on oikeus periä tuotteen hankintahinta sekä tuotteen testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut tuotteen suomalaiselta valmistajalta tai maahantuojaalta, joka saattaa laitteen tai tuotteen Suomen markkinoille, tai jos sitä ei löydy, siltä elinkeinonharjoittajalta, jolta valvontaviranomainen on tuotteen hankkinut.

12 §

Vastavuoroinen tunnustaminen

Muista Euroopan unionin jäsenvaltioista tai Euroopan talousalueeseen kuuluvista maista tuodut tuotteet katsotaan tässä laissa tarkoitettujen määräysten mukaisiksi, jos ne ovat kyseisessä maassa voimassa olevien sellaisten säännösten ja määräysten mukaisia, joilla taataan vastaava turvallisuustaso kuin 2 §:ssä tarkoitetuilla määräyksillä.

Ulkomaisten arviointilaitosten vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi tekemät 3 §:ssä tarkoitettut toimenpiteet hyväksytään, jos Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa niin edellytetään tai ministeriö niin määrää.

Edellä 5 §:ssä tarkoitettu henkilön pätevyys voidaan osoittaa myös ulkomaisella pätevyystodistuksella tai vastaavalla asiakirjalla, jos sen perustana olevat vaatimukset vastaavat 5 §:n 3 momentin nojalla määrättyjä vaatimuksia.

13 §

Muutoksenhaku

Tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua turvatekniikan keskukselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tarkastuslaitoksen on liitettävä päätökseensä oikaisuvaatimusosoitus.

Valvontaviranomaisen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten perusteella tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

14 §

Salassapitovelvollisuus

Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittava henkilö ei saa ilman asianomaisen suostumusta ilmaista sivulliselle eikä käyttää hyödykseen näissä tehtävissä saamiaan tietoja, joista lailla säädetään salassapitovelvollisuus taikka jotka koskevat yksityistä liike- tai ammattisalaisuutta tai muuta vastaavaa tietoa yksityisen elinkeinotoiminnasta, ja tiedon antaminen aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa. Salassa pidettävän tiedon ilmaisemisesta viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle toimielimelle säädetään lailla.

Salassapitovelvollisuuden ja hyväksikäyttökiellon rikkomisesta säädetään rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 ja 2 §:ssä, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan.

Valvontaviranomaisella ja tarkastuslaitoksella on oikeus 1 momentin estämättä antaa ulkomaisille tuotteiden turvallisuutta valvoville virallisille toimielimille tietoja, jotka ovat tarpeen tuotteista aiheutuvan vaaran välttämiseksi.

15 §

Uhkasakko

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa asettamalla uhkasakon. Uhkasakosta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

16 §

Tarkemmat säännökset, määräykset ja ohjeet

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja viranomaisten tehtävistä annetaan tarvittaessa asetuksella.

Pelastustoimesta vastaava ministeriö ja turvatekniikan keskus antavat tarvittaessa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten soveltamista yhtenäistäviä teknisiä ja hallinnollisia ohjeita.

17 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
teisiin.

18 §

Siirtymäsäännökset

Tarkastuslaitos, joka ennen tämän lain voi-
maantuloa on toiminut palo- ja pelastustoi-

mesta annetun lain (559/1975) 23 §:ssä tar-
koitettuna tarkastuslaitoksena, voi ilman eril-
listä hyväksymistä toimia tällaisena tarkas-
tuslaitoksena yhden vuoden tämän lain voi-
maantulosta.

Palo- ja pelastustoimesta annetun lain no-
jalla annettujen määräysten mukaan hyväk-
sytyt asennusliikkeet ja käsisammutinliik-
keet voivat jatkaa toimintaansa tekemättä
5 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta yhden vuoden
tämän lain voimaantulosta, jollei asianomai-
sessa määräyksessä määrätä myöhempää
ajankohtaa. Pätevyystodistukset vaaditaan
samoin yhden vuoden kuluttua tämän lain
voimaantulosta, jollei asianomaisessa mää-
räyksessä määrätä myöhempää ajankohtaa.

Helsingissä 26 päivänä tammikuuta 1999
